

מי שמלכלך - שינקה

בין ראש השנה ליום הכיפורים טיילתי בשמורת הטבע "חוף הבונים". בארבעת הקילומטרים שבין "נחשולים" ל"הבונים" יש חופים מן היפים בארץ. אבל שפע של יופי איננו השפע היחיד בחופים מיוחדים אלו. את שפע מצבורי האשפה שנערמו שם קשה לתאר: קרטונים, בקבוקים, שקיות ניילון, קופסאות פלסטיק, כוסות קלקר, שיירי אוכל ועוד ועוד - מזכרת ממטיילים, שהגיעו למקום בהמוניהם. יש בחופים אלו כמה פחי אשפה, אך בוודאי לא מספיק. ויש לומר שפה ושם היה מי שטרח לאסוף את האשפה בשקיות ניילון ולערום אותן בצד, אבל השקיות אינן חסינות לא לנקירות השחפים והעורבים ולא לרוחות הים; רוב השקיות קרועות והכול מתפזר לכל עבר לפני שמספיקים לפנותן. ורבים, כמובן, אינם טורחים כלל ופשוט מפזרים הכול היכן שמזדמן להם.

זהו מצב בלתי נסבל. ארצנו הקטנה והצפופה זקוקה לחופים יפים כלאוויר לנשימה וכאן באים והורסים. הורסים, לא כי אין תקציב אלא פשוט בגלל עצלות ובגלל העדר נימוס אלמנטרי מצד המבקרים. אם היה מקום בארזו המטען של המכונית למזון ולבקבוקי משקה בדרך לחוף, יש בוודאי מקום לאריזות ריקות ולצלחות נייר מלוכלכות בדרך הביתה.

בעיית האשפה איננה מיוחדת, כמובן, לשמורת הבונים. אנו מוקפים אשפה בכל מקום; בחופים, בגנים, בשדות וברחובות הערים. לאחר כל חג מספרים לנו בתקשורת על קבוצות שמתנדבות לנקות ועל עשרות טונות אשפה שנאספו באתרים אלה ואחרים. ידיעות אלו אינן משרתות מטרה חיובית. להפך, יש מי שיאמרו לעצמם בעקבותיהן: "טוב, אם כולם משאירים אשפה, ומישהו בא אחר כך לאסוף אותה, מדוע שרק אני אטרח לאסוף את שלי?"

אז מה עושים? צריך פקחים שיאתרו את המזהמים; יש לקבוע קנסות מרתיעים למזהמים ויש לאכוף אותם. אין תקציב לפקחים? שהקנסות ישלמו את שכרם. אבל זה רק פתרון לטווח קצר. הפתרון האמיתי הוא בתחום החינוך: יש ללמד ילדים שאין מלכלכים; לא את גן הילדים, לא את חצר בית הספר, לא את הרחוב ולא את הטבע. ויש לקוות שיקרה מה שקרה בנושא של שמירת פרחי הבר - הילדים ילמדו את הוריהם כיצד להתנהג.

אחת הדרכים להחדיר את חשיבות הנושא בקרב הילדים היא להפסיק את הנורמה שלפיה האחד מלכלך והשני מנקה. יש לקבוע נורמה שלפיה הילדים מסייעים בניקוי גני הילדים והתלמידים הם שמנקים את בתי הספר. מי שחייב לנקות, לומד שלא ללכלך. ואולי כך נגיע גם למצב שבו המטיילים הם שאוספים את האשפה שהם יוצרים.

נורית ואהל
ירושלים

שאלות הבנה [פרשנות והיסק - כל השאלות]

1. ציינו שלוש סיבות מתוך הטקסט ללכלוך השורר בחופים.
2. בחרו באפשרות הנכונה: הכותבת מאשימה בעיקר את –
 - פקחי השמורות;
 - הילדים;
 - מבוגרים המבקרים בשמורות;
 - קבוצות המתנדבים.
3. א. הכותבת מציעה כמה דרכי פעולה. מה הן דרכי הפעולה הפחות מוצלחות לדעתה, ומדוע?
ב. באיזה חלק של הטקסט הכותבת מפרשת ומבהירה את האמור בכותרת הטקסט? הסבירו את תשובתכם.
4. בחרו באפשרות הנכונה: מבנה הטקסט הוא –
השוואה / בעיה ופתרון / סיבות ותוצאות / תיאור תופעה והסברה.
5. הכותבת נוקטת לשון פירוט.
א. הביאו שתי דוגמאות מן הטקסט לפירוט כזה.
ב. כיצד משרת הפירוט את מטרת הטקסט?
6. בחרו באפשרות הנכונה:
המשפט "אבל שפע של יופי אינו השפע היחיד..." (פסקה 2) נאמר בנימה של –
אירוניה / הערכה / השתוממות / התרגשות.

הבעה

7. חברו טקסט שיוצב על שלט בחוף הים ומטרתו לעודד שמירה על ניקיון החופים. הטקסט יכול להכיל מידע, אזהרות והוראות.
8. הוריקם החליטו שמעתה עליכם לנקות את חדרכם בעצמכם.
כתבו נימוקים בעד החלטה זו ונגדה.
תוכלו לכתוב את הדברים בצורת דרשיח ביניכם ובין הוריקם.
9. פקח מטעם המשרד להגנת הסביבה עבר בחוף הים וראה משפחה העוזבת את המקום ומשאירה אחריה ערמת אשפה. פנה אליהם ואמר...
כתבו חמישה היגדים (בהיקף של משפט אחד עד שלושה) שהפקח עשוי לומר למשפחה – שיביעו את הנימוח האלה:
בקשה / אזהרה / איום / נזיפה / הוראה / לגלוג / הטפת מוסר / אכזבה.
דרגו את ההיגדים שכתבתם על קו רצף מן המתון ביותר ועד התקיף ביותר.